

Studiehandledning

Socialt arbete som profession och vetenskap, 15 hp
745G49

Social Work as Profession and Science,
15 ECTS Credits

(Uppdaterad: 2021-06-15)

Kursansvariga: Madeleine Wirzén madeleine.wirzen@liu.se

Marie Gustavsson marie.gustavsson@liu.se

Examinator: Marie Gustavsson

Inledning

Den här studiehandedningen är tänkt att fungera som ett stöd för dig på den här kursen. Kursen ska fungera som en ingång till socionomprofessionen och tar sin utgångspunkt i professionen då den ger en introduktion till socialt arbete som profession och som vetenskapligt ämne.

Under kursens gång kommer du att möta lärare och forskare från avdelningen Socialt arbete samt yrkesverksamma och företrädare för brukarorganisationer som besöker oss och du kommer att arbeta tillsammans med andra studenter i arbetsgrupp med olika uppgifter. Att möta verksamhetsföreträdare och brukarorganisationer ger dig som studerande möjlighet att få en översiktlig bild av verksamhetsfältet, socialarbetarens roll och funktion i socialt arbete. Alla du möter och allt du gör inom kursen är till för att du ska uppnå de lärandemål som finns för kursen. Ansvar för din kunskapsutveckling är alltid ditt eget, men var inte rädd för att fråga om något är svårt att förstå eller hitta information om.

Kursens lärandemål

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för centrala begrepp, teorier och perspektiv inom socialt arbete som verksamhet, vetenskapligt ämne och forskningsområde
- beskriva och förstå professions- och verksamhetsutvecklingens historia i socialt arbete nationellt och internationellt
- redogöra för mänskliga rättigheter i relation till socialt arbete
- visa förmåga att identifiera den problematik som berör socialt utsatta individer och grupper ur ett mångfaldsperspektiv
- visa insikt om övergripande mål med insatser i socialt arbete utifrån ett brukar-, organisations- och samhällsperspektiv
- visa grundläggande förmåga till vetenskapligt förhållningssätt, kritiskt tänkande och akademiskt skrivande
- visa insikt om och förståelse för ett professionsetiskt förhållningssätt
- reflektera över socialarbetarrollen i relation till professionell utveckling
- visa insikt om betydelsen av kommunikation och samspel i grupp

Kursen innehåll

I kursen ingår samverkan med verksamhetsföreträdare och brukarorganisationer vilket ger studenten möjlighet att skaffa sig en översiktlig bild av verksamhetsfältet och socialarbetarens roll och funktion i socialt arbete. Professionsetik, bemötande och mänskliga rättigheter är centralt. I denna kurs introduceras även arbetet med professionellt förhållningssätt och självkänedom, PFS, i form av reflektionsgrupper. I övningar och uppgifter tränas kommunikation och samspel i grupp. Grundläggande kunskaper i vetenskapligt förhållningssätt, kritiskt tänkande och akademiskt skrivande introduceras.

Kursen ger en introduktion till socialt arbete som profession och som vetenskapligt ämne. Det sociala arbetets framväxt och dess idéhistoriska utveckling nationellt och internationellt studeras liksom övergripande forskningsområden inom socialt arbete. Centrala begrepp och teorier i socialt arbete introduceras. Vidare studeras hur sociala problem kan förstås på individ-, grupp- och samhällsnivå

med fokus på mångfaldsfrågor. Kursen ger en introduktion till socialt arbete med och för barn, ungdomar, familjer, äldre, personer med funktionsnedsättning, i fattigdom, i missbruk, i kriminalitet eller på annat sätt i socialt utsatta situationer.

Examination

För att du ska få godkänt/väl godkänt på kursen måste du examineras. Det innebär att vi bedömer dina prestationer i relation till lärandemålen ovan utifrån ett antal uppgifter du har att göra, enskilt eller i grupp beroende på uppgiften.

Examinationen av kursen sker genom aktivt deltagande i obligatoriska seminarier samt skriftliga individuella uppgifter. Mer information om examinationsformer och betygskriterier återfinns under särskilda rubriker senare i studiehandledningen.

Uppgifterna examineras alltid individuellt även om de sker i arbetsgruppen. Examinationerna ska även ses som lärtillfällen.

Generell information om examination finns i Programhandboken.

Information angående distansundervisning

Vid LiU har ambitionen varit att medverka till att minska smittspridning under den pågående pandemin. Som ett led i detta har undervisning under 2020 och 2021 till viss del och i olika perioder genomförts digitalt. Även under hösttermin 2021 kommer vi att delvis genomföra på distans. Seminarier kommer enligt planeringen just nu att vara på campus, men föreläsningar och vissa andra moment kommer att genomföras med hjälp av digitala lösningar. Nedan finns information och riktlinjer som har gått ut till studenter som studerat vid Socionomprogrammet under 2020 och 2021.

Under distansundervisning förväntas att studenter ska:

- ha tillgång till kamera och använda den
- tänka på "vett och etikett", inklusive klädsel
- tänka på att befinna sig på en ostörd plats och eventuell "sekretess"

Som vid alla seminarier förväntas samtliga deltagare förbereda sig och delta aktivt i samtal och diskussioner.

Har vi rätt att kräva att ni har tillgång till kamera och använder den? Ja, seminarier är examinationstillfällen och vi behöver kunna se och identifiera er. Om din dator saknar kamera går det bra att delta med hjälp av mobilkamera – eller så köper du en webbkamera till datorn (finns från 149 kr).

Det är lätt att känna sig mer avslappnad hemma än i ett seminarierum på campus, men ett seminarium online är fortfarande ett formellt sammanhang. En uppmaning till er alla är därför att ni tänker på var ni sitter när ni ska vara med på seminarium och/eller reflektionspass eller liknande. Ofta kan det vara viktigt att det som sägs inte ska kunna gå att ta del av för personer runt omkring (exempelvis om flera arbetar hemifrån). En enkel lösning kan vara att skaffa ett headset om det inte går att ordna med total avskildhet.

Vi hoppas på ert tålamod med att delar av distansläget fortsätter. Vi får alla hjälpas åt för att få undervisning och lärande att fungera så bra som möjligt.

Information om undervisning/arbetsformer

Introduktion

Kursens introduktion är ett viktigt tillfälle för det fortsatta arbetet i kursen. Där görs en närmare genomgång av kursens innehåll, arbets- och examinationsformer samt av litteraturen, allt med koppling till lärandemålen. Där ges också information om tidigare kursvärdering och ev. förändringar i kursen. Det är bra att ha med studiehandledning och litteraturlista till introduktionen.

Föreläsningar

Föreläsningarna i kursen ska fungera som ett stöd för dig i ditt arbete med att uppnå lärandemålen för kursen. I alla fall i början av terminen ges inte några föreläsningar i sal på Socionomprogrammet eftersom vi är för många för att samlas på ett och samma ställe. Håll uppsikt i schemat där det efter hand läggs in information om vilka föreläsningar som kommer att ges online och vilka föreläsningar som kommer att finnas inspelade samt information om frågestunder.

Föreläsningarna kan antingen introducera eller fördjupa olika delar i kursen. De flesta föreläsare uppskattar frågor och om du tycker något är svårt så tveka inte att fråga.

Arbetsgrupper, seminariegrupper och seminarieledare

I början av kursen delas ni in i arbetsgrupper. Den grupp du blir indelad i blir din arbetsgrupp under hela första läsåret. Att arbeta tillsammans under längre tid är utvecklande och ibland utmanande. Arbetsgruppen är tänkt som "navet" i kursen. I arbetsgruppen reflekterar ni över och bearbetar tillsammans föreläsningar, litteratur och gemensamma uppgifter. Arbetsgruppen är ett viktigt instrument för att uppnå kursens mål. Det är i dialog med andra, som du har möjlighet att få syn på dina värderingar liksom på kunskap och okunskap och kan på så vis fördjupa din egen kompetens. Försök att avsluta de flesta pass i arbetsgruppen med utvärdering både av hur arbetet i gruppen fungerat och hur var och en ser på sin egen insats. Regelbunden utvärdering och reflektion underlättar både lärande- och grupprocesser.

Tre arbetsgrupper bildar tillsammans en seminariegrupp, där en lärare under kursen ansvarar för seminariegruppen.

Seminariegrupp	Arbetsgrupper	Seminarieledare	e-postadress
1	a, b, c	Maline Holmlund	maline.holmlund@liu.se
2	d, e, f	Lina Homman	lina.homman@liu.se
3	g, h, i	Madeleine Wirzén	madeleine.wirzen@liu.se
4	j, k, l	Axel Ågren	axel.agren@liu.se

Seminarier, workshops och övningar

Under kursen förekommer såväl seminarier, som workshops och övningar. Samtliga dessa är obligatoriska. Om du missar något som är obligatoriskt på grund av sjukdom eller annan orsak så måste du komplettera och ta igen tillfället.

Seminarium är en återkommande examinationsform i kursen. Det finns två olika "urtyper" av seminarier - dels det mera redovisande seminariet, dels seminariet som fungerar mer som ett "tankelabb". Gemensamt för båda formerna är att det är viktigt att vara väl förberedd. Du förbereder dig inför seminariet både individuellt och tillsammans med din arbetsgrupp. Läs instruktionerna inför varje uppgift och seminarium (se rubriker nedan).

Lärare fungerar som seminarieledare och kan vid behov lyfta och/eller tydliggöra seminariets mål och syften. Du deltar aktivt vid diskussionerna vid seminariet utifrån den kunskap du inhämtat och de frågor som lyfts. Lärarnas uppgift vid seminarierna är att vara resurspersoner och stöd i arbetsprocessen, att underlätta lärande, samarbete och stimulera ett konstruktivt arbete i förhållande till kursens lärandemål

De workshops som ges under kursen handlar om att få insikt om socialt arbete som profession och vetenskap. Mer information ges när momentet närmar sig och då hittar du informationen på kursens Lisamsida (under Kursdokument, se mappen *Kursinformation*).

Övningar under kursen är ofta lärarledda, men kan också ske utan lärare med någon form av uppföljning efteråt. Syftet är att du under programmet ska uppnå *handlingskompetens* i socialt arbete, det vill säga för att du ska kunna ta ställning till konsekvenser av dina handlingar och anpassa ditt handlande i genomförandet av olika arbetsuppgifter. Vissa övningar innebär mer upplevelsebaserat lärande för att du ska se din egen utveckling, ditt sätt att hantera olika situationer och hur relationen till andra fungerar. Du ska få möjlighet att reflektera över hur dina nyvunna kunskaper kan komma att påverka mötet med andra. Konkret handlar övningarna om att på olika sätt träna och öva på färdigheter som krävs för professionen som socionom genom exempelvis rollspel och kommunikationsövningar.

I slutet av kursen finns ett uppsamlingstillfälle om du av någon anledning missat något seminarium (max två missade seminarietillfällen kan kompletteras vid uppsamlingstillfället). Workshopstillfällen kompletteras skriftligt enligt separat instruktion.

Reflektionspass

I kursen introduceras arbetet med professionellt förhållningssätt och självkänedom (PFS). PFS är på sätt och vis "allt" i utbildningen, men vi betonar PFS särskilt i de moment som rör övningar och uppgifter där kommunikation och samspel i grupp tränas och vid de så kallade reflektionspassen.

Reflektionspassen är obligatoriska. Frågor kring eventuell komplettering etc. besvaras av Johanna Andersson (pfs.socionom@ikos.liu.se)

LISAM

Den utbildningsplattform som används under kursen är LISAM och TEAMS. All kursinformation, olika kursdokument samt kurskommunikation läggs ut där. I början av kursen lägger vi särskilt vikt vid att försöka besvara frågor och ge information till de som eventuellt har problem med att komma in på Lisam och förstå hur det fungerar. <https://www.student.liu.se/?l=sv>

Schema

Aktuellt schema med lokaler publiceras i Time Edit. Var uppmärksam på uppdateringar och förändringar av schemat som kan ske, ibland med kort varsel, under kursens gång. I år läggs kommentarer in i schemat efterhand som förklarar vilka föreläsningar som ges online och vilka som är inspelade.

<https://cloud.timeedit.net/liu/web/schema/>

Lärare som medverkar i kursen

Kursansvariga:

Madeleine Wirzén, madeleine.wirzen@liu.se

Marie Gustavsson, marie.gustavsson@liu.se

Lärare:

Maline Holmlund, maline.holmlund@liu.se

Axel Ågren, axel.agren@liu.se

Lina Homman, lina.homman@liu.se

Birgitta Plymoth, birgitta.plymoth@liu.se

Pia Kjellbom, pia.kjellbom@liu.se

Johanna Andersson johanna.a.andersson@liu.se

Annika Taghizadeh Larsson annika.t.larsson@liu.se

m.fl.

Sammanställning av moment, poäng, kod och betygsnivåer

Benämning moment	Omfattning	Kod	Betyg
Seminarium: Socionomen	0 hp	OBL3	D
Litteraturseminarium: Historiska texter	0 hp	OBL1	D
Fältstudie	4 hp	SE11	U/G
Workshopdagar	0 hp	OBL7	D
Forskardag	0 hp	OBL8	D
Seminarium: "Vad gör en socionom?"	1 hp	SE10	U/G
Bok	2 hp	SEM4	U/G
Etiskt dilemma	0 hp	OB10	D
Modell/karta/bild	3 hp	SEM 6	U/G
Hemtentamen	5 hp	EXM2	U/G/VG

Examination och obligatoriska moment

Information om de olika obligatoriska/ examinerande uppgifterna. Kompletterande information om hur momentet genomförs digitalt kommer att vid behov ges på Lisam under kursens gång.

Seminarium: Socionomen (OBL3, 0 hp)

Det här är ert första seminarium. Ni samlas tillsammans i seminariegruppen. Er seminarieledare har en kort introduktion av vad som ska ske under seminariet och sedan får ni dela upp er ut i era arbetsgrupper för att tillsammans diskutera och reflektera över "Vad är en god socionom?" Ni diskuterar utifrån föreläsningar och texter som ni arbetat med under den första veckan på programmet. Avslutningsvis återsamlas ni i seminariegruppen för en gemensam diskussion och kort utvärdering av passet.

Inför seminariet skriver du en "inträdesbiljett". Det betyder att du har skrivit reflektioner kring vad du tänker är en bra socionom/en professionell socionom. Du kopplar dina reflektioner till föreläsningar och litteratur som du tagit del av under första veckan. Inträdesbiljetten lämnar du till din seminarieledare när denne besöker din arbetsgrupp. Du kan också välja att maila

inträdesbiljetten till din seminarieledare (dock inte under pågående seminarium – då är det viktigt att ni är till för varandra och mentalt närvarande).

Vi vill att du deltar aktivt och konstruktivt i seminariet. Det betyder att du kommer till seminariet väl förberedd genom att du har läst i kurslitteraturen och att du har tagit del av föreläsningarna. Du medverkar aktivt i gruppens lärande genom inlägg, frågor och diskussion. Ett konstruktivt deltagande innebär också att du lyssnar till övriga deltagare. Det behöver inte innebära att du före seminariet förstått allt du mött i litteraturen, men att du under seminariets gång är intresserad av att diskutera och försöka förstå det du läst.

Krav för att bli godkänd på seminariet:

- "Inträdesbiljett" i form av nedskrivna reflektioner kring "Vad är en god socionom" (max en A4, normal storlek, skriven på dator)
- Att du introducerar minst en fråga att diskutera i gruppen.
- Aktivt deltagande vid seminariet

Litteraturseminarium: Historiska texter (OBL1, 0 hp)

Seminariet genomförs i arbetsgruppen. Till det här tillfället kommer ni att ha läst ett antal texter, den äldsta från början av 1900-talet och de yngsta behandlar 1970-talet. Flera av texterna har beröring med det vi idag talar om som "folkhemmet". Ni läser dessa texter och det är de som diskuteras på seminariet.

Vid läsningen inför seminariet ställer du frågor till texterna, exempelvis: Vem har skrivit? Vad ville han eller hon säga? Vad beskrivs som sociala problem under olika tidsepoker? Vilka ord används? Vad presenteras som lösningar? Går problem/lösningar att relatera till hur vi ser på saken idag? På litteraturseminariet diskuteras vi frågor och tankar som ni vill ta upp utifrån texterna.

Du kommer till seminariet väl förberedd genom inläsning av seminarietexterna och du medverkar konstruktivt i gruppens lärande genom relevanta inlägg, frågor och diskussion. Seminariet är en kontroll att du arbetat med texterna, men också ett lärtillfälle.

Vid seminarietillfället diskuteras en text i taget. En i gruppen får börja berätta om texten och sen bjuds övriga in att delta i diskussionen. Alla måste vara beredda på att berätta om sina tankar om texten och vad som fångat intresset.

Krav för att bli godkänd på litteraturseminariet:

- Presentera och diskutera den litteratur du läst. (Ha med dig egna anteckningar utifrån de frågor du arbetat med.)
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Fältstudie (SE11, 4 hp)

Socialt arbete inom ett geografiskt avgränsat område

I den här uppgiften kommer ni att få prova på att arbeta med vetenskapligt förhållningssätt och akademiskt skrivande. Syftet med uppgiften är samtidigt att ni ska få "upptäcka" sociala behov och/eller sociala problem i ett område. Det här är en ganska fri uppgift och slutresultatet för olika arbetsgrupper kan se olika ut. **Gruppens diskussioner, arbete och processer är viktigare än vad ni kommer fram till.**

Arbetsgruppen får välja ett bostadsområde där någon form av områdesarbete pågår. Uppgiften består av att beskriva området och vilka sociala behov och/eller sociala problem som kan tänkas

finnas där. Ni ska även samla kunskap om det informella sociala arbete och/eller sektorsövergripande arbete som bedrivs inom område.

Vad som ska räknas som socialt arbete eller inte beror på hur begreppet definieras och används. För att kunna förstå innebörden av socialt arbete är det viktigt att diskutera och reflektera kring vad som kan ses som ett socialt behov och/eller socialt problem.

I arbetsgruppen behöver ni också diskutera på vilka olika sätt ni kan samla material till fältstudien och hur ni kan få veta något om ett område (ex projektbeskrivningar och -rapporter, statistik, hemsidor, observationer, telefon- eller mailintervjuer, mm). Ni får resonera om hur ni kan arbeta tillsammans i gruppen med uppgiften. Vissa saker bör ni göra gemensamt, annat bör ni kanske dela upp och arbeta tillsammans med i mindre grupp på två eller tre personer. Glöm inte att tänka på att alla ska lära sig och alla ska ha kunskap med sig från arbetet med uppgiften.

Det är också viktigt att ni arbetar med kurslitteraturen och försöker koppla det ni upptäcker till vad ni läser om i kurslitteraturen och vad som tagits upp på föreläsningar.

Uppgiften i korthet:

1. Bestäm er för vilket område ni vill arbeta med. Det behöver inte vara ett område i närheten utan kan vara något ni hört/läst om i media eller är nyfikna på av andra anledningar. (Lista med förslag kommer också att finnas på Lisam)
2. Beskriv ert valda geografiska område (exempel på vad som kan ingå i en social områdesbeskrivning tas upp vid föreläsning).
3. Beskriv vilket informellt socialt arbete/sektorsövergripande arbete som bedrivs (ordinarie eller i projektform). Vad är syftet med arbetet? Vilken/vilka målgrupper riktar sig arbetet mot. Om det förekommer arbete med flera olika målgrupper så fokusera främst på en målgrupp. Vilka sociala behov och/eller problem syftar arbetet till att möta
4. Koppla era iakttagelser till kurslitteratur och föreläsningar. Hur förstår ni arbetet som pågår? Vilka motiv hänvisar olika källor till för arbetssätt? Vad förvånar er i det ni tar del av? Etc.
5. Reflektera över trovärdighet och kvalitet på de källor/material som ni använt.
6. Arbetet ska resultera i en enklare rapport samt en muntlig presentation. Det här är ert första lite mer vetenskapliga arbete och ni ska sträva efter att skriva i den formen. Ett förslag på disposition för arbetet får ni i föreläsningen kring akademiskt skrivande. Texten i rapporten förväntas omfatta 3 000 – max 4 500 ord (exklusive sammanfattning, innehållsförteckning, referenser och ev. bilagor).

När ni skriver referenser tar ni stöd i Harvardguiden (Borås-versionen) + gör självstudieguiden NoPlagiat för att träna på hur ni hänvisar till kurslitteraturen och andra källor. NoPlagiat hittar ni på kursens Lisamsida under *Test*.

En uppgift med mycket frihet: Gruppen får välja område och vad som är intressant att belysa. Ni får möjlighet att prova er fram, både med hur ni hittar information och hur ni arbetar tillsammans som grupp. Det är en chans att lära känna varandra. Processen och lärandet är viktigare än det rent tekniska resultatet – även om vi gör en bedömning av ert skriftliga arbete.

Handledning: Under tiden ni arbetar med fältstudien har ni en möjlighet till handledning av er seminarieledare. Handledningen ges under ca 25 minuter/grupp. Ni kan då ställa frågor kring ert upplägg och arbetet ni håller på med. Er handledare läser inte och kommenterar text, men ni kan resonera om arbetet och ställa frågor så att ni kommer framåt.

Inlämning: Rapporten lämnas in via inlämningsfunktionen på kursens Lisamsida och där ser också seminarieledarens kommentarer på ert arbete. Rapporten kontrolleras automatiskt i Urkund. Deadline för inlämning visas i Time Edit.

Seminarietillfället: Till seminariet ska ni förbereda en presentation av ert arbete (max 15 minuter). I samtliga seminarierum finns tillgång till projektor så gör gärna redovisningen som en Power Point presentation. Ni ska även formulera en fråga som öppnar för en diskussion på seminariet. Formulera frågan så att den berör något centralt i område för ert arbete. (Totalt har arbetsgruppen max 25 minuter till sitt förfogande, inklusive diskussion).

Krav för att bli godkänd på uppgiften och seminariet:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit i gruppens arbete med den skriftliga rapporten (glöm inte skriva namnen på rapporten)
- Godkänd skriftlig rapport
- Att ha aktivt deltagit i gruppens förberedelse inför presentationen vid seminariet.
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Workshopdagar (OBL7, 0 hp)

Under workshopdagarna får ni möjlighet att stifta bekantskap med olika sidor av det sociala arbetets praktik. Då får ni möta yrkesverksamma socionomer/socialarbetare och chefer inom socialt arbete. Ni får också möta representanter för andra yrken som samarbetar med socionomer och representanter för ideella föreningar. Ni får även möta representanter från brukarorganisationer och därmed får ni en bild av hur socionomer uppfattas "från den andra sidan". Ni träffar våra gäster i form av workshops.

Workshop betyder i det här sammanhanget att det är mer dialog än föreläsning. Ni förbereder er innan i arbetsgruppen och planerar vilka frågor ni vill ha svar på.

Efter sista passet i samband med workshopdagarna har ni tid att tillsammans försöka summera vilka svar ni fått på era frågor. Ni får i arbetsgruppen diskutera och reflektera över vad ni varit med om. Vad har förvånat er? Vad tycker ni verkar svårt och utmanande? Vad verkar mest givande? Vilka typer av kunskap behöver den som arbetar inom respektive fält? Hur ser arbetet ut i relation till olika målgrupper? Etc.

Schema för Workshopdagarna och annan inför passen kommer att läggas ut i en egen mapp på kursens Lisamsida.

Forskardag (OBL8, 0 hp)

Forskardagen kommer att genomföras på distans med föreläsningar och möten med forskare via Zoom. Under första delen av dagen ges en introduktion till den forskning som görs på avdelningen Socialt arbete och eventuellt andra avdelningar som ligger nära oss med några nedslag i konkreta forskningsprojekt. Under den andra delen av dagen får ni möta en forskare (doktorand, doktor/lektor, docent eller professor) för att ta del av hennes/hans syn på sociala problem och forskning. Inför träffen med "er forskare" ska ni ha läst den artikel/text som forskaren skrivit och som ni vid träffen kommer att diskutera.

Frågor som ni bör kunna diskutera med forskaren rör:

- Varför är den här studien intressant för forskningsfältet socialt arbete?
- Hur är den gjord, dvs metod? Varför och hur?
- Val av teori? Varför?

- Hur kan kunskapen relateras till praktik?

Samt naturligtvis andra frågor som ni har förberett inför träffen.

Seminarium: "Vad gör en socionom?" (SE10, 1 hp)

Vid det här seminariet är tanken att ni ska få jobba med att koppla teori och praktik till varandra. Ni kommer i era arbetsgrupper att få arbeta med tilldelade fall och teoretiska perspektiv att utgå från. Försök sätta er in i perspektiven utifrån kurslitteratur och föreläsningar. Vi vill att ni verkligen försöker att tänka utifrån de tilldelade perspektiven även om det inte alls stämmer överens med hur du i vanliga fall resonerar.

I arbetsgruppen resonerar ni tillsammans kring hur ni förstår respektive teoretiskt perspektiv och hur det kan användas i relation till fallet (förklara, förstå, förändra). Hur kan ett teoretiskt perspektiv guida handling i vid mening? I fallet kan ni säkerligen se flera olika sociala problem. Hur kan ett teoretiskt perspektiv användas i relation till ett/flera av dessa problem?

Inför seminariet skriver ni en gemensam "inträdesbiljett" (max 1 000 ord) där ni förklarar vad ett teoretiskt perspektiv kan bidra med i relation till fallet. Förutom att koppla till kurslitteratur kan ni även tänka på vad ni tagit del av i föreläsningar, workshopdagar och forskningsdagen. Avsluta inträdesbiljetten med en diskussionsfråga till seminariet.

Vid seminariet delas ni in i tvärgrupper för att diskutera era inträdesbiljetter och de fall ni arbetat med. I tvärgrupp diskuterar ni även de frågor ni tagit med till seminariet. Seminariet avslutas med en gemensam diskussion.

Syftet med seminariet är att ni ska få upptäcka och reflektera kring hur teoretiska perspektiv färgar synen på "praktiken".

Krav för att bli godkänd vid seminariet:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit i gruppens diskussioner och förberedelse i form av inträdesbiljett (glöm inte skriva namnen på inträdesbiljetten)
- Att gruppen redovisar sina reflektioner om socionomers grundläggande uppdrag och diskuterar frågor kring socionomens kunskapsbas.
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Bok (SEM4, 2 hp)

Att förstå och förklara sociala behov och problem i populärkultur

Syftet med uppgiften är ni ska få diskutera och reflektera kring hur sociala problem/behov kan förstås utifrån kategorier som klass, genus, etnicitet med mera.

Uppgiften börjar med att ni arbetsgruppen väljer en bok (skönlitterär eller självbiografisk) där någon form av socialt problem/behov kan urskiljas. Ni får en lista med böcker att välja på. Alla i arbetsgruppen ska läsa samma bok. Ni stämmer av valet av bok med er seminarieledare så att inte flera arbetsgrupper i samma seminariegrupp väljer samma.

Till uppgiften hör också att ni ska söka och läsa en vetenskaplig artikel som kan hjälpa till att förklara/förstå bokens problemområde.

Uppgiften i korthet:

1. Enas i arbetsgruppen om en bok och ta del av denna innan ni arbetar vidare med uppgiften.

2. Efter läsning av boken identifierar ni tillsammans i arbetsgruppen ett problemområde som kan urskiljas. Det kan finnas flera problemområden och då väljer ni det som ni tycker är mest framträdande eller mest intressant att diskutera.
3. I arbetsgruppen reflekterar ni över och diskuterar hur kategorier som klass, genus, etnicitet, ålder, funktionsförmåga behandlas och problematiseras i boken. Är det någon kategori som är särskilt tydlig? Saknas någon kategori? Förstärker kategorin problemet/behovet? Skulle det vara möjligt att tänka annorlunda om en annan kategori betonas? Etc.
4. Individuellt ska sedan var och en söka fram och bearbeta en internationell vetenskaplig artikel i socialt arbete som berör det valda problemområdet. Jämför bokens och artikelns innehåll. Vilka likheter och skillnader kan upptäckas? Viktigt är att artikeln ska vara hämtad från en tidskrift i socialt arbete och/eller ha tydlig relevans för socialt arbete. Som stöd finns en Sökverkstad som Sara Alzén från CNB håller i.
5. I arbetsgruppen träffas ni sedan och diskuterar vilka artiklar ni hittat och hur ni har förstått problemet/behovet utifrån era respektive artiklar. Ni väljer ut en av de artiklar ni hittat och lyfter fram vad ni har sett och förstått vid läsningen i relation till det problemområde som boken belyser. Förbered en fråga till seminariet. Förbered en gemensam presentation av gruppens arbete till seminariet. Observera att varje deltagare i gruppen ska kunna hålla redovisningen, som kommer att ske i tvärgrupper vid seminariet.
6. Fullständig referens av den individuellt valda artikeln samt den artikel ni valde till presentationen + inträdesbiljett i form av kort sammanfattning av presentationen mailas till respektive seminarieledare inför/i samband med seminariet.

Vid seminariet gör ni era redovisningar i tvärgrupper. Diskutera i tvärgruppen även de frågor ni tagit med er till seminariet. Enas om en fråga (som diskuterats eller som kommer som en följdfråga ur gruppdiskussionen) att ta upp i seminariegruppen vid återsamlingen.

Krav för att bli godkänd på uppgiften och seminariet:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit till gruppens arbete med förberedelser, presentation och framtagande av inträdesbiljett (glöm inte skriva namnen inträdesbiljetten)
- Aktivt deltagande vid seminariet.

Etiskt dilemma (OB10, 0 hp)

Syftet med den här uppgiften är att ni ska bekanta er med professionsetik och reflektera över professionsetiska förhållningssätt.

Uppgiften består av att ni i arbetsgruppen skapar ett rollspel utifrån ett etiskt dilemma om sociala problem/socialt arbete. Tänk på att det ska vara ett etiskt dilemma som är relevant inom socialt arbete. Stäm av ert etiska dilemma med er seminarieledare så att det blir tre olika dilemman som behandlas vid seminariet – det blir mer givande så.

Förbered er i arbetsgruppen genom att träna på rollspelet. Fundera över tänkbara sätt att hantera situationen. Vilka olika sätt att handla på finns det? Utse i arbetsgruppen några som ansvarar för att leda diskussionen på seminariet efter att ni spelat upp rollspelet där.

Reflektera över problematiken ni vill lyfta. Använd er av "Grundfrågor inom etiken" på sidorna 12 – 15 i *Etik i socialt arbete – Etisk kod för socialarbetare* (SSR 2015). Använd även övrig litteratur kring etik ur kurslitteraturen.

Ni ska vid seminarietillfället spela upp dilemman för de andra två grupperna. Ni ansvarar därefter för att få igång en gemensam diskussion på seminariet. Det är lätt att diskussionerna på ett generellt

plan handlar om vad som känns "rätt" och "fel", men glöm inte att utgå från etiska begrepp och resonemang när ni diskuterar. Varje grupp har max 25 minuter till förfogande vid seminariet.

Modell/karta/bild (SEM6, 3 hp)

Modell/karta/bild över socialt arbete och professionell kompetens

Syftet med den här uppgiften är att ni ska få knyta ihop kursens olika delar och att ni tittar tillbaka på lärandemålen för kursen.

Ni har under kursen mött yrkesverksamma, brukare och samarbetspartners, ni har läst litteratur och tagit del av föreläsningar. Allt detta är nu underlag för kursens sista gruppuppgift. Uppgiften består av att ni ska göra en modell/karta/bild av vad som är socialt arbete och professionell kompetens.

Modellen/kartan/bilden ska ta tillvara kursens alla delar och beskriva hur dessa delar hänger ihop. Tänk på att er modell/karta/bild ska synas på lite håll när ni redovisar senare. Ni kan skriva, rita, eller bygga – ni ska på något sätt åskådliggöra att ni förstått kursens olika delar och hur dessa går att relatera till socialt arbete och professionell kompetens.

Ni ska i arbetsgruppen även skriva en rapport (2000 – max 3000 ord, exklusive försättsblad, eventuell innehållsförteckning och referenslista). Ni ska koppla till kurslitteraturen och ni ska referera som ni lärt er, men formen på rapporten får vara mer "fri". All kurslitteratur kan vara relevant att använda. För den som tycker det är svårt att referera rätt – passa på att repetera med hjälp av Harvardguiden (<http://www.hb.se/Biblioteket/Skriva-och-referera/Guide-till-harvardsystemet/> dvs versionen från Borås).

Vid seminariet presenterar ni modellen/kartan/bilden, förklarar hur ni tänkt samt för en diskussion kring er förståelse av socialt arbete och professionell kompetens. Max 20 minuter totalt/grupp.

Efter (eller i samband med) seminariet dokumenterar ni genom att fotografera era modeller/kartor bilder och lägger upp bild samt rapport på samarbetsytan på Lisam så att ni alla kan ta del av varandras arbeten och hur ni tänkt.

Krav för att bli godkänd på uppgiften och seminariet:

- Att ha aktivt deltagit och bidragit till gruppens arbete med förberedelser och framtagande av rapporten (glöm inte skriva namnen rapporten)
- Aktivt deltagande vid seminariet.
- Godkänd skriftlig rapport

Hemtentamen (EXM2, 5 hp)

Tentamen administreras via LISAM. Tid för tentamen ser ni i Time Edit. Du har tre arbetsdagar¹ på dig att genomföra tentamen. Du har all kurslitteratur och eventuell referenslitteratur som du samlat på dig under kursen att använda.

Programmet tillämpar anonym examination även när det gäller hemtentamen. En utförlig instruktion för hur en anonym hemtentamen genomförs finns i ett separat dokument på LISAM. Vi har även lagt in ett resurstillfälle innan så att du kan ställa frågor om något känns oklart.

Anonym examination, hemtentamen

Hemtentamen administreras via inlämningsfunktionen på LISAM för att du som student ska vara anonym under rättningen av din examinationsuppgift. Du lämnar in din tentamen via

---

¹ Vissa studenter kan ha förlängd tid, krävs beslut: <https://www.student.liu.se/funktionsnedsattning?!=sv>

inlämningsfunktionen och där är ditt namn inte synligt varken för lärare eller administrativ personal. Först efter att tentamen är granskad och bedömd så upphävs anonymiteten. Genom inlämningsfunktionen kan inskickade dokument även gå vidare till Urkund (mer information om Urkund nedan) utan att du som student behöver göra något extra.

Utförliga instruktioner hur du genomför en inlämning kommer att finnas i kursrummet på LISAM.

Viktigt att tänka på är att hemtentamen är individuell, vilket innebär att du som student själv bearbetar och besvarar frågorna. Inget samarbete eller diskussion får förekomma under arbetet med tentamen.

Kriterier för betygssättning

För slutbetyg på kursen krävs att uppgifterna för samtliga provkoder (se ovan) är avklarade och godkända.

Samtliga seminarier är obligatoriska. Om du varit borta från ett enstaka redovisningstillfälle och deltagit i grupparbetet inför seminariet så kan det kompletteras vid ett på schemat inplanerat igentagningstillfälle. Annan större igentagning/komplettering sker i samråd med kursansvarig. Färdighetsträningar kan genomföras med deltagare i arbetsgruppen vid ett annat tillfälle som bestäms i samråd med gruppen.

Bedömning av seminarium utgår från följande kriterier:

- presentation, kreativitet, aktivitet, delaktighet
- ämnesinnehåll, teoretisk förankring och tydlighet i svaren
- initierande, bemötande och diskussion av frågeställning
- arbetsfördelning och process inom gruppen där ansvaret ligger hos såväl den enskilda studenten som gruppen

Bedömning av skriftliga arbeten/rapporter:

- Innehåll och analys (delar i förhållande till helhet)
- Teori och litteraturförankring
- Kritiskt granskande förhållningssätt
- Struktur och helhetsintryck
- Formalia

För att erhålla betyget godkänd krävs att arbetet har en röd tråd och att frågeställningarna ni arbetar med är förankrade i kurslitteraturen. Hur ni gått tillväga ska vara väl beskrivet. Om det förekommer empiri i arbetet ska den presenteras klart och tydligt. Ni ska relatera det ni funnit till det ni läst i kurslitteraturen i rapporten som helhet, men framförallt i analysen. Språk och referensgivning ska vara korrekt. Arbetet ska ha en referenslista.

För att erhålla betyget godkänd krävs att presentationen är lätt att följa och förstå och att ert muntliga såväl som skriftliga arbete är väl strukturerat.

På de gruppbaseade uppgifterna ges endast betyget godkänd (G).

Den individuella examinationen (hemtentamen) består av ett antal frågor där varje fråga bedöms med poäng. Hemtentamen innehåller tre frågor där varje fråga kan ge max 6 poäng. Ovanpå poängen kopplade till frågorna i sig ger korrekt referenshantering 2 extra poäng. Tentamen ger därmed totalt 20 poäng.

Bedömningen utgår från följande kriterier:

- redovisad kunskap om det kursinnehåll som efterfrågas.
- tydlighet och rimlighet i användandet av begrepp och teorier i svaren.
- självständighet, reflexivitet och kritiskt tänkande.
- helhetsintryck och balans mellan teori och exempel.
- skriftlig framställning och formalia

Betygsgradering:

0-9 poäng = Underkänd (U)

10-15 poäng = Godkänd (G)

16-20 poäng = Väl godkänd (VG)

Väl godkänd på den individuella hemtentamen krävs för Väl godkänd på kursbetyget.

Beslut om särskilda medel för pedagogiskt stöd i studiesituation pga.

Funktionsnedsättning

Har du rätt till särskilt stöd genom beslut från koordinators för studenter med funktionsnedsättning ska du inför varje termin skicka in ditt beslut till adm.socialtarbete@ikos.liu.se. Du ska också informera varje kursansvarig i samband med kursstart. Har inget intyg inkommit vid tentamens startdatum gäller ordinarie inlämningsförfarande.

Om du har särskilt stöd, i samband med salstentamen, är det genom tentamensservice som du ges detta stöd. Du måste vid anmälan meddela vilka extra resurser som krävs. Mer information finns på <https://www.student.liu.se/studentstod/funktionsnedsattning?l=sv>

Fusk, plagiat, fotografering och upphovsrätt

Med fusk menas att med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöka vilseleda examinator när en studieprestation ska bedömas. En form av fusk är så kallat plagiat. Plagiat är när man på ett otillåtet sätt använder sig av andras texter <https://liu.se/artikel/plagiering-upphovsratt>. Det är därför viktigt att man som student försäkras sig om vilka regler och normer som gäller när man skriver referat av andras texter och när man citerar. För att upptäcka plagiat kan en examinator med hjälp av URKUND jämföra en students text med andra texter som finns i URKUND. Fusk och plagiat accepteras inte. Om en examinator misstänker att en student fuskat ska hen anmäla detta till Linköpings universitets disciplinnämnd som sedan utreder ärendet och fattar beslut om ev. disciplinära åtgärder <https://www.student.liu.se/studenttjanster/lagar-regler-rattigheter/disciplinarenden?l=sv>. Den vanligaste utdömda åtgärden är avstängning från undervisningen i ett antal månader.

Läraren förbehåller sig rätten att utforma undervisningen vad gällande innehåll och material. Undervisningen förhåller sig till rådande Upphovsrättslag och LiU-rektorns beslut gällande detta. Det är finns inga krav från universitetets sida att läraren måste distribuera föreläsningsunderlag i samband med ett undervisningstillfälle. Att distribuera någon typ av undervisningsmaterial som strider mot Upphovsrättslagen kan medföra rättsliga påföljder. Rektors beslut om fotografering eller videoupptagning i samband med föreläsning/undervisning är ej tillåten, enligt *Dnr LiU-2012-00312* <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622637>

Upphovsrättslagen ändrades 2013-11-01 vilket innebär ökade begränsningar när det gäller distribution av text, figurer, modeller och bilder från litteratur samt elektroniskt publicerat material. Biblioteket ger mer information kring detta. <https://liu.se/biblioteket>

Återkoppling

Återkoppling ges i olika former under kursen och är viktigt för att du själv ska kunna bedöma ditt lärande och din utveckling. Återkoppling är betydligt mer än bara skriftliga kommentarer på en examinationsuppgift. Du får värdefull återkoppling från både medstudenter och lärare vid bland annat seminarier.

Generell återkoppling av hemtentamen ges vid ett separat tillfälle i grupp efter kursens slut. Se schema på TimeEdit. Försök att prioritera att vara med även om du är godkänd/väl godkänd på hemtentamen. Det är ett tillfälle som ger möjlighet att reflektera över ditt lärande och möjlighet att ställa frågor.

Kursutvärdering

Utvärdering är i alla sammanhang viktig och inom universitetet har vi en skyldighet att utvärdera och utveckla vårt arbete i förhållande till utbildningsplan, kursplaner och examinationsrätt. Utvärdering är också en vital del i socionomprofessionen, där all verksamhet bör följas upp och revideras utifrån utvärdering. Vid kursens slut kommer en utvärdering att sändas ut genom kursvärderingssystemet Evaluate. Du har 15 dagar på dig att fylla i utvärderingen. När utvärderingstiden är slut kommer du att få tillgång till en rapport som redovisar kursvärderingens resultat.

Lärandedialog och studentinflytande

I mitten på varje kurs ska en Lärandedialog äga rum. Tid och lokal finns anslaget på schemat (kan diskuteras vid kursintroduktionen när den bäst genomförs). Vid Lärandedialogen har du som student tillsammans med dina kurskamrater möjlighet att diskutera ditt eget lärande i relation till kursens lärandemål och hur upplägg, innehåll och arbetsformer/moment stödjer ditt lärande.

Kursrepresentanterna (se nedan) ansvarar för Lärande-Dialogen. Kursansvarig är med för att både svara på frågor och få svar på egna frågor kring hur kursen fungerar.

Inom varje årskurs utses minst 2 - 3 kursrådsrepresentanter som för fram årskursens synpunkter vid studentrådet. Studentråd organiseras två gånger per termin.

Kurslitteratur

En sammanställd lista med den obligatoriska kurslitteraturen finns på Lisam samt på socionomprogrammets studieinfo-sida <https://liu.se/studieinfo/>